

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 14.6.2007
COM(2007) 332 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Prijetno staranje v informacijski družbi

Pobuda i2010

Aksijski načrt za informacijske in komunikacijske tehnologije ter staranje

{SEC(2007)811}

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Prijetno staranje v informacijski družbi

Pobuda i2010

Akcijski načrt za informacijske in komunikacijske tehnologije ter staranje

(Besedilo velja za EGP)

1.	IKT za staranje: socialna nujnost in gospodarska priložnost	3
1.1.	Uvod.....	3
1.2.	Akcijski načrt za prijetno staranje v informacijski družbi	4
2.	Premagovanje ovir in izkoriščanje priložnosti.....	5
2.1.	Razumevanje starejših uporabnikov	5
2.2.	Prepoznavnost in preglednost trga	5
2.3.	Regulativne ovire	6
2.4.	Tehnične ovire.....	6
2.5.	Osnovne ovire pri dostopu in pomanjkanje ustreznih rešitev	7
2.6.	Druge rešitve	7
3.	Cilji in ukrepi akcijskega načrta za IKT in staranje.....	8
3.1.	Dvigovanje ozaveščenosti in doseganje soglasja.....	8
3.2.	Vzpostavitev ustreznih razmer	9
3.3.	Spodbujanje uporabe.....	10
3.4.	Priprava na prihodnost	10
4.	Sklep.....	11

1. IKT ZA STARANJE: SOCIALNA NUJNOST IN GOSPODARSKA PRILOŽNOST

1.1. Uvod

Evropsko prebivalstvo se stara: povprečna življenjska doba se je od leta 1920 do danes povečala s 55 na več kot 80 let. Pri upokojitvi generacije „baby boom“ se bo število ljudi, starih od 65 do 80 let, povečalo za skoraj 40 % med letoma 2010 in 2030. Ta demografska sprememba prinaša velike izzive za evropsko družbo in gospodarstvo¹. Informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) lahko imajo pomembno vlogo pri obvladovanju teh izzivov.

IKT lahko starejšim **posameznikom** pomaga izboljšati kakovost življenja, ohranjati zdravje in dlje živeti samostojno. Nastajajo inovativne rešitve, ki pomagajo obvladovati težave, ki so povezane s spominom, vidom, sluhom in mobilnostjo ter se pogosteje pojavljajo v starosti². IKT prav tako omogoča starejšim, da ostanejo dejavni na delovnem mestu ali v svoji skupnosti. Njihove obsežne izkušnje in znanja pomenijo veliko prednost, zlasti v *družbi znanja*.

Zaradi povečanja števila zelo starih in slabotnih ljudi (število oseb, starejših od 80 let, se bo do leta 2050 skoraj podvojilo) bo naraslo povpraševanje po zdravstvenih in socialnih storitvah, medtem ko je finančna vzdržnost teh storitev že zdaj skrb zbujajoča³. IKT omogoča učinkovitejše upravljanje in zagotavljanje zdravstvenega in socialnega varstva ter povečanje priložnosti za patronažno varstvo in samopomoč ter inovacije na področju storitev. **Gospodarstvo in družba v celoti** lahko imata velike koristi.

Čeprav ima starejše prebivalstvo veliko kupno moč in staranje postaja globalni pojav, je **trg IKT za prijetno staranje** v informacijski družbi še vedno na začetku razvoja ter še ne zagotavlja popolne razpoložljivosti in uporabe potrebnih rešitev, ki temeljijo na IKT. Razlogi za to so povezani z nizko stopnjo ozaveščenosti o možnostih in potrebah uporabnikov, nezadostno izmenjavo izkušenj, razdrobljenostjo sistemov nadomestil in certificiranja, pomanjkanjem interoperabilnosti ter visokimi stroški razvoja in preverjanja.

Zato se je Komisija odločila, da bo pripravila **akcijski načrt za prijetno staranje v informacijski družbi**, ki je predstavljen v tem sporočilu in je bil napovedan v pobudi i2010⁴. Cilj akcijskega načrta ni le omogočanje boljše kakovosti življenja starejšim z velikim znižanjem stroškov za zdravstveno in socialno varstvo, ampak tudi pomoč pri ustvarjanju močne industrijske osnove za IKT in staranje v Evropi. Akcijski načrt je prvi odziv Evropske komisije na Ministrsko deklaracijo iz Rige iz leta 2006 o e-vključenosti⁵ ter podpira politiko

¹ COM(2005) 658; COM(2006) 57.

² S takimi težavami se v vsakodnevem življenju srečuje 45 % oseb, starih 75 let in več.

³ V prihodnjih desetletjih se bodo izdatki za pokojnine, zdravstveno varstvo in dolgotrajno oskrbo povečala za 4–8 % BDP. Razmerje med delavci (za vzdrževanje take porabe) in upokojenci se bo do leta 2050 zmanjšalo s 5:1 na 2:1.

⁴ COM(2005) 229: vodilna pobuda i2010 o potrebah starajoče se družbe oziroma o skrbi za ljudi v starajoči se družbi in o tehnologijah za dobro počutje ljudi, samostojno življenje in zdravje.

⁵ Ministrska konferenca v Rigi o IKT za vključujočo družbo in Ministrska deklaracija iz Rige, junij 2006.

EU na področjih rasti in konkurenčnosti v prenovljeni lizbonski agendi, demografskih sprememb, zaposlovanja, zdravja in enakih možnosti⁶.

Komisija bo predlagala tudi podporo novemu **raziskovalnemu programu evropskih držav „Prijetno staranje v informacijski družbi“** v skladu s členom 169 Pogodbe.

1.2. Akcijski načrt za prijetno staranje v informacijski družbi

Namen tega akcijskega načrta je ustvariti politično in industrijsko spodbudo za večje prizadevanje pri razvoju in uporabi uporabniku prijaznih orodij in storitev IKT, pri vključevanju potreb starejših uporabnikov ter podpori drugim področjem politik pri obravnavanju izzivov staranja. Ta akcijski načrt podpira zlasti akcijski načrt Komisije za invalide za obdobje 2003–2010⁷.

Akcijski načrt obravnava tržne ovire za storitve in orodja IKT ter je namenjen uresničitvi priložnosti zlasti za starejše v sedanjosti in prihodnosti z ozaveščanjem, skupnimi strategijami, odpravo tehničnih in regulativnih ovir ter spodbujanjem uporabe, skupnih raziskav in inovacij. Načrt usklajuje sedanje prizadevanje, pri čemer dodaja več novih ukrepov za vključevanje, dopolnitev in krepitev sedanjega dela. Obravnavati je treba tri področja potreb uporabnikov:

Prijetno staranje na delovnem mestu ali „dejavno staranje na delovnem mestu“: pomeni ostati dlje dejaven in produktiven z boljšo kakovostjo dela ter uravnoteženostjo med delom in zasebnim življenjem s pomočjo dostopne IKT, inovativne prakse za prilagodljiva delovna mesta, znanja in usposobljenosti na področju IKT ter okrepljenega učenja (e-znanje in e-učenje).

Prijetno staranje v skupnosti: pomeni ostati družbeno dejaven in ustvarjalen⁸, k čemur pripomorejo rešitve IKT za povezovanje v socialne mreže ter javne in komercialne storitve, ter tako izboljšati kakovost življenja⁹ in zmanjšati **družbeno** osamitev (ena glavnih težav starejših na redko poseljenih podeželskih območjih in mestnih območjih z omejeno družinsko podporo).

Prijetno staranje doma: pomeni dlje živeti bolj zdravo in kakovostno vsakodnevno življenje, h kateremu prispeva tehnologija, ter pri tem ohranjati visoko **stopnjo** neodvisnosti, samostojnosti in dostojanstva.

Evropska industrija IKT (vključno z malimi in srednje velikimi podjetji) ter izvajalci zdravstvenega in socialnega varstva lahko vzpostavijo več elementov za opravljanje storitev, namenjenih starajočim se potrošnikom. Javno-zasebna partnerstva so lahko dejavna pri obsežnem preverjanju sprejemanja novih rešitev uporabnikov in stroškovni učinkovitosti teh rešitev.

⁶ COM(2005) 658, op.cit., COM(2006) 3, COM(2005) 525, poročilo Aho; Direktiva Sveta 2000/78/ES; SEC(2006) 1195; COM(2003) 650.

⁷ COM(2003) 650.

⁸ E.g. using Internet 2.0 / Web 2.0; digital TV – provided it is accessible for all; and mobile communications.

⁹ V skladu z evropskim letom enakih možnosti za vse (2007).

Če se Evropa pravočasno odzove na izzive ter premaga tehnične, regulativne in vedenjske ovire, lahko IKT za prijetno staranje zagotovo postane gibalno za delovna mesta in rast¹⁰ ter uspešen vodilni trg v Evropi¹¹.

IKT za prijetno staranje: socialna nujnost in gospodarska priložnost

Informacijska družba lahko omogoči starejšim, če in kadar to želijo, da so v celoti dejavno udeleženi v družbi in gospodarstvu ter dejavni kot usposobljeni državljani; hkrati pa ustvarja koristi za podjetja ter gospodarstvo in družbo v celoti.

2. PREMAGOVANJE OVIR IN IZKORIŠČANJE PRILOŽNOSTI

2.1. Razumevanje starejših uporabnikov

Trg za izdelke in storitve za IKT ter staranje je še vedno na začetku razvoja. Slabo poznavanje in vidnost trga, pomanjkanje standardov in interoperabilnosti, negotovost glede trajnosti poslovnih modelov so ovire za njegovo sprejemanje. Zaradi razdrobljenosti nastajajo različne drage rešitve. Etična vprašanja in splošno pomanjkanje usklajenosti, sodelovanja med industrijo in uporabniki ter skupne strategije povzročajo zamudo pri njegovi uporabi. Pri obravnavanju teh ovir in izkoriščanju priložnosti **morajo** imeti uporabniki osrednjo vlogo. V zvezi s tem sta pomembni dve značilnosti uporabnikov.

Starejši se lahko pri srečevanju z novimi tehnologijami znajdejo v **razmeroma slabem položaju**. Razlog za to so lahko njihove osebne razmere (prihodek, izobrazba, geografski položaj, zdravje, morebitna prizadetost in spol), zapletenost tehnologij ali posredovanje strokovnjakov (zdravnikov, strokovnjakov za rehabilitacijo, strokovnjakov na področju samostojnega življenja in prilagoditev delovnih mest), uradnih ali neuradnih ponudnikov storitev zdravstvenega varstva in družinskih članov. Poleg tega izdelki in storitve pogosto niso prilagojeni za izpolnjevanje posebnih potreb starejših uporabnikov ali niso ustrezno na voljo, kar povečuje njihov občutek nelagodja in odvisnosti. Če ne bodo sprejeti ukrepi, bo glede na hiter tehnološki razvoj to veljalo tudi za „prihodnje starejše“.

Pri zdravstvenem in socialnem varstvu se za sisteme nadomestil in zavarovanj uporabljajo zapleteni postopki. Če so na kateri koli točki neuspešni, se lahko starejši počutijo popolnoma nemočni.

Pomemben izravnalni trend pri IKT je **usposabljanje uporabnika**. Starejši uporabniki so lahko bolje obveščeni kot kadar koli prej ter lahko tako sami bolj poskrbijo za svoje zdravje, telesno pripravljenost in samostojno življenje z informacijami v internetu, tematskimi televizijskimi programi ter rešitvami v zvezi z vsakodnevnim življenjem, osebnim zdravjem in telesno pripravljenostjo, ki temeljijo na IKT. Poleg tega se sistemi varstva in zavarovanja v več državah spreminjajo zaradi nadzorovanja stroškov ter povečanja učinkovitosti in kakovosti, pri čemer se odgovornost prenaša z vlad na državljane in zasebni sektor.

2.2. Prepoznavnost in preglednost trga

Premajhna ozaveščenost evropske industrije IKT¹², posrednikov in končnih uporabnikov podpornih tehnologij je ključni dejavnik, zaradi katerega trg IKT za starejše do zdaj ni bil ustrezno obravnavan.

¹⁰ Omrežje srebrne ekonomije.

¹¹ Poročilo Aho, op. cit.

Starejši uporabniki imajo pogosto omejeno znanje o mogočih rešitvah. Sistematičnih pregledov in primerjalnih ocen tehnologij, ki bi obveščali potrošnike, skoraj ni na voljo. Celo poznavanje uporabniku prijaznih značilnosti (dostopnost) prevladujočih tehnologij za delovna mesta je zelo različno. Aplikacije za telemedicino in podporo oskrbe na domu so zanesljive, vendar je njihova uporaba še vedno omejena zaradi nezadostne ozaveščenosti možnih uporabnikov, na primer lokalnih organov, glede njihovih možnosti.

Industrija še vedno omejeno razume zahteve primerljivih uporabnikov, kot so socialno-ekonomski dejavniki, potrebe, povezane s spolom, in ravni prihodkov, ki lahko ovirajo dostop do IKT, osebni odnos in dovzetnost za IKT ter celo življenjski slog. Družbe in lokalni organi tako še vedno delujejo na podlagi „poskušanja in napak“. **Pomanjkanje sistematičnega pristopa k razvoju trga** povzroča **visoke stroške** za raziskave in tržno preverjanje. **Pomanjkanje preglednosti** veljavnih pravil in predpisov, vključno s programi podpore za inovativne rešitve, ovira uporabnike in industrijo ter ustvarja drage rešitve.

Razvoj trga na splošno ovira tudi **pomanjkanje izmenjave praktičnih izkušenj**. Na primer, „najboljšega mogočega“ izvajanja pametnih domov za samostojno življenje ali prilagoditev delovnega mesta, ki bi se uporabljal kot referenca, ni na voljo. Inovativne dobre prakse so pogosto omejene na izvajanje v majhnem obsegu zaradi razdrobljenega pristopa k delitvi tveganja in pomanjkanja v prihodnost usmerjenih ukrepov v zvezi z uporabo (vključno z inovativnimi praksami javnih naročil). Zmanjšani obseg tehnološke razširjenosti, pomanjkanje ozaveščenosti glede stroškovne učinkovitosti in sprejemanja inovativnih storitev pri uporabnikih ter tehnološki izzivi (npr. interoperabilnost) ovirajo povečanje naložb.

2.3. Regulativne ovire

Različna uporaba **določb o invalidnosti** v direktivah regulativnega okvira za elektronske komunikacije držav članic je za invalide, med katerimi je veliko starejših, ovira pri dostopu in uporabi komunikacijskih storitev ter povzroča razdrobljenost trga dostopnih tehnologij.

Pomanjkanje **skupnih standardov** in postopkov za ugotavljanje skladnosti ovira sedanje in nove storitve in tehnologije, kot so pametni domovi, celostni sistemi IKT za zdravstveno in socialno varstvo, ter podporne tehnologije, da bi dosegle množične trge in ponudile možnost konkurence.

Razlike v **sistemih nadomestil** socialnega in zdravstvenega varstva v državah članicah ter negotovost glede **zakonskih zahtev** pri zdravniški potrditvi storitev, ki temeljijo na IKT (kot sta telemedicina in samostojno življenje), zmanjšujejo možnost, da bi sistem skupnega zavarovanja pokrtil predhodne stroške za te storitve, ter ovirajo njihov razvoj in izvajanje.

2.4. Tehnične ovire

Dostop in dostopnost naprav in storitev ter njihova prijaznost uporabniku so pogoji za vključujoče opravljanje naprednih storitev za starajočo se družbo. Prevladujoči izdelki in storitve IKT redko upoštevajo potrebe starejšega prebivalstva, npr. potrebe, ki so povezane z napredujočo prizadetostjo več vrst, povezano s starostjo. Potrebe starejših uporabnikov so na trgih pogosto spregledane: na voljo je malo smernic, neobveznih ali obveznih standardov in zadevnih regulativnih okvirov.

¹² Po podatkih podjetja Senior Watch 48 % oseb, starejših od 50 let, meni, da sedanja oprema in storitve IKT ne obravnavajo ustrezno njihovih potreb.

Tehnološke rešitve za končne uporabnike pogosto zahtevajo združevanje in medsebojno povezovanje različnih storitev in orodij na način, ki presega sposobnosti večine končnih uporabnikov¹³. Vendar na trgih ni dovolj potrebnih spodbud za zagotavljanje **interoperabilnosti in modularnosti** različnih naprav in storitev, zaradi česar se višajo stroški končnih uporabnikov, preprečujejo ekonomije obsega ter ovira notranji trg za IKT in staranje.

2.5. Osnovne ovire pri dostopu in pomanjkanje ustreznih rešitev

Zlasti pri starejših je tveganje veliko, da bodo prezrli koristi informacijske družbe, ker večina nima **osnovnega dostopa** do komunikacijskih omrežij, npr. širokopasovnega omrežja, in informacijskih tehnologij. Le 10 % starejših od 65 let redno uporablja internet v primerjavi s povprečjem 47 % za EU-25¹⁴. Najpogostejši vzroki za omejen dostop so pomanjkanje motivacije, finančnih sredstev, digitalne pismenosti in primerne usposabljanja.

Zdaj se na trgu ne vloga dovolj v inovacije za smiselne in cenovno sprejemljive rešitve za starejše uporabnike, kot so celostne in za uporabo preproste storitve za samostojno in zdravo življenje. Nujno je treba **prekiniti začarani krog** pomanjkanja ustreznih rešitev, ozaveščenosti, ekonomij obsega in standardov ter primernih poslovnih modelov, ki potem povzročajo nezadostne naložbe v raziskave in inovativne rešitve.

2.6. Druge rešitve

Rešitve so lahko koristne le, če imajo uporabniki dostop do osnovnih zmogljivosti IKT, imajo ustrezno izobrazbo in motivacijo, **etična in psihološka vprašanja** pa so primerno obravnavana. V zvezi z IKT za staranje ni posebnih sklicevanj na etiko, na primer glede varovanja človeškega dostojanstva in samostojnosti, če rešitve zahtevajo določeno stopnjo spremljanja in posredovanja.

Področje IKT za staranje je izrazito neusklajeno, kar se kaže v **razdrobljenosti povpraševanja in ponudbe**. Položaj se izboljšuje v prevladujoči industriji (IKT, zdravje), ker se pojavljajo nova industrijska partnerstva, vendar pa je industrija podporne tehnologije še vedno zelo razdrobljena. Organizacije uporabnikov v Evropi so še vedno manjše od podobnih organizacij na primer v ZDA in Kanadi, kar omejuje njihov vpliv v partnerstvih z industrijo in organi oblasti.

Končno pa je **pomanjkanje usklajenosti in sodelovanja** udeležencev na trgu v celotni verigi opravljanja storitev eden od najpomembnejših vzrokov za te ovire. Sodelovanje med industrijo, uporabniki in organi oblasti je bistveno za doseganje visoke stopnje prepoznavnosti in ozaveščenosti, prikazovanje večje stroškovne učinkovitosti, povečanje preglednosti ob upoštevanju potreb uporabnikov, iskanje rešitev za interoperabilnost, prilagoditev regulativnih okvirov, delitev tveganja pri raziskavah in inovacijah ter na splošno za spremljanje napredka.

Prikaz možnosti

- Evropejci, starejši od 65 let, imajo premoženje in prihodke v višini več kot 3 000 milijard EUR.
- Trg za aplikacije za pametne domove (s starostjo povezana pomoč pri samostojnem nakupovanju, oblačenju, gibanju) se bo v obdobju od 2005 do 2020 potrojil, s 13 milijonov ljudi na 37 milijonov.

¹³ Npr. povezovanje podpornih tehnologij s prevladujočimi tehnologijami.

¹⁴ Eurostat, raziskava Skupnosti o uporabi IKT v gospodinjstvih in pri posameznikih iz leta 2006.

- Leta 2005 je 68 milijonov ljudi trpelo za različnimi oblikami prizadetosti, povezanimi s starostjo. Ta številka se bo do leta 2020 povečala na 84 milijonov.
- Hitrejša odpuščanje bolnikov iz bolnišnice zaradi uvedbe mobilnega spremljanja zdravja bi samo v Nemčiji prihranilo 1,5 milijarde EUR na leto.
- Z raziskovalnimi projekti EU so bile razvite tehnologije za osebno usmerjanje poti; oskrbo na domu ter spremljanje zdravja in svetovanje na daljavo; inteligentne alarme; naravne vmesnike za dostopen IKT.

3. CILJI IN UKREPI AKCIJSKEGA NAČRTA ZA IKT IN STARANJE

Akcijski načrt za prijetno staranje v informacijski družbi določa pospešeno zagotavljanje koristi državljanom, družbam in organom oblasti v Evropi.

- za državljane – boljša kakovost življenja in boljše zdravje s podaljšanjem obdobja samostojnega življenja, dejavnim staranjem na delovnem mestu, na katerem imajo starejši delavci možnost, da redno nadgrajujejo svojo usposobljenost, in večjo družbeno udeležbo;
- za družbe – večji trg in tržne priložnosti na notranjem trgu za IKT in staranje v Evropi, bolj usposobljena in produktivna delovna sila ter močnejši položaj v rastočih trgih po vsem svetu;
- za organe oblasti – znižanje stroškov, večja učinkovitost ter boljša splošna kakovost sistemov zdravstvenega in socialnega varstva.

Akcijski načrt sestavljajo štiri področja:

- (1) dviganje ozaveščenosti ter doseganje soglasja in skupnih strategij,
- (2) vzpostavitev ustreznih razmer,
- (3) pospeševanje uporabe preverjenih rešitev in naložb vanje,
- (4) uskladitev prizadevanja za pripravo na prihodnost z raziskavami in inovacijami.

3.1. Dviganje ozaveščenosti in doseganje soglasja

Osnovni pogoj za uspeh je poznavanje možnosti in ovir. Dviganje ozaveščenosti je zlasti odgovornost vodilnih udeležencev na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Dodana vrednost na evropski ravni je, da se IKT in staranju zagotovi pomembno mesto v politiki EU.

Potrebne so skupne vizije, strategije in partnerstva, ki vključujejo zainteresirane strani: starejše in njihove predstavnike, ministrstva in javne organe na nacionalni in regionalni ravni, industrijo in ponudnike, delodajalce, javne in zasebne zdravstvene zavarovalnice, raziskovalce in akademike, telekomunikacijska in gradbena podjetja ter organe za standardizacijo.

Primer je doseganje celostnih rešitev za samostojno življenje: pravne, tehnične, finančne ovire in razumevanje potreb uporabnikov je treba obravnavati s kombinacijo predpisov, raziskav, preverjanja in uporabe ter ukrepov za dviganje ozaveščenosti, ki vključuje vse udeležence.

Zato bo Komisija leta 2007 okrepila prizadevanje zainteresiranih strani iz zasebnega sektorja in organizacij civilne družbe za ustanovitev **inovacijske platforme** za prijetno staranje v informacijski družbi (kot forum za sodelovanje pri programih strateških inovacij, ki obravnava raziskave, uporabo in izvajanje), da bi razvila skupne načrte, predstavitev primerov in načine izvajanja v celotni verigi opravljanja storitev.

Ministrska razprava v Svetu ministrov med portugalskim predsedovanjem v drugi polovici leta 2007 bo pospešila predloge za spodbujanje uporabe IKT za dejavno staranje na delovnem mestu. Posebna pozornost bo namenjena tudi izzivu starejših žensk v informacijski družbi.

IKT za prijetno staranje bo ključni prispevek k evropski pobudi o e-vključevanju leta 2008, vzpostavljen pa bo tudi internetni portal za IKT in staranje.

3.2. Vzpostavitev ustreznih razmer

Komisija bo leta 2007 in 2008 začela dodatno ocenjevati tržne ovire, ki preprečujejo sprejemanje tehnologij za samostojno življenje, in določila priporočila za ukrepanje. Glede na možnosti radiofrekvenčne identifikacije (RFID) v sistemih za samostojno življenje bo Komisija ocenila posledice in možnosti teh tehnologij. Leta 2007 bo pripravila priporočilo za države članice v zvezi s posledicami za zasebnost ter spodbujala naložbe v dodatne raziskave na področju RFID in obsežne prototipe¹⁵.

Komisija bo spodbujala prizadevanje držav članic za uresničevanje ciljev Ministrske deklaracije iz Rige, tako da bo opredelila možnosti in ciljne datume ter zagotovila **smernice za odstranitev zakonskih in tehničnih ovir** pri sprejemanju tehnologij za samostojno življenje (npr. različni sistemi nadomestil in potrjevanja; pomanjkanje interoperabilnosti sistemov IKT). Komisija bo zlasti sodelovala s predstavniki držav članic v ustreznih podskupinah pobude i2010, da bi zagotovila informacije o sedanjih **nacionalnih regulativnih in organizacijskih pristopih** ter izmenjala prakse.

Glede na medsebojno povezanost invalidnosti in staranja morajo države članice okrepiti izvajanje sedanjih pravnih zahtev za e-dostopnost ter podpirati standardizacijo na tem področju. Komisija bo prav tako izkoristila priložnost spremembe regulativnega okvira za e-komunikacije, pri čemer bo ocenila potrebo po dodatni zakonodaji, kot je napovedala v sporočilu o e-dostopnosti¹⁶.

V skladu z akcijskim načrtom za e-zdravje¹⁷ bo Komisija leta 2007 objavila **priporočilo o interoperabilnosti e-zdravja**, ki bo obravnavalo podatke o ključni infrastrukturi e-zdravja (povzetek podatkov o bolniku, sklop podatkov za nujne primere).

Države članice, zainteresirane strani iz zasebnega sektorja, organizacije uporabnikov ter regionalni in lokalni organi morajo spodbujati osnovni dostop do storitev IKT za staranje prek širokopasovnega omrežja ter povečati digitalno pismenost starejših, s čimer bi zmanjšali razlike pri dostopu do interneta za polovico do leta 2010 v skladu z Ministrsko deklaracijo iz Rige. Komisija bo spodbujala izmenjavo dobrih praks ter dostop do programov, storitev, rešitev in pobud več zainteresiranih strani, tako da bo vzpostavila internetni portal. Komisija

¹⁵ COM(2007) 96.

¹⁶ COM(2005) 425.

¹⁷ COM(2004) 356.

bo prav tako pregledala politiko za podporo digitalni pismenosti za starejše v obdobju 2007/2008 in ugotavljala napredek.

Ministrska razprava med slovenskim predsedovanjem v prvi polovici leta 2008 bo obravnavala etična vprašanja IKT za staranje. Komisija bo z raziskavami, analizami in pilotnimi projekti, namenjenimi za tržno preverjanje, podprla industrijo in organizacije uporabnikov pri obravnavanju etičnih vprašanj in preučevanju možnosti za določitev etičnih smernic.

3.3. Spodbujanje uporabe

Obsežnejša uporaba je zdaj ovirana zaradi pomanjkanja preverjanja vpliva mogočih rešitev, ki bi temeljilo na socialno-gospodarski oceni, in preverjanja možnosti povečanja. Komisija bo **začela sklop pilotnih projektov pri delu programa za konkurenčnost in inovativnost, povezanim z IKT**, ki jih bodo vodili industrija, ponudniki storitev ter regionalni, lokalni in nacionalni organi, začetni poudarek leta 2007 pa bo na samostojnem življenju in spremljanju kroničnih bolezni.

Komisija bo spodbujala tudi primerjalne analize in preučevanje možnosti IKT za dejavno staranje na delovnem mestu (v programu za konkurenčnost in inovativnost) ter povezovanje s strukturnimi skladi in inovativnimi javnimi naročili za IKT in staranje lokalnih, regionalnih in nacionalnih organov.

Vzpostavljen bo **evropski sistem priznavanja za pametne domove in aplikacije za samostojno življenje**. V vsaki državi članici mora biti do leta 2008 priznana ena stran za pametne domove v smislu pobude i2010, kar se mora znatno povečati do leta 2010 ter povzročiti nastanek evropskega omrežja za izmenjavo izkušenj in dobrih praks.

Poklicna združenja, industrija, akademiki in organizacije uporabnikov se spodbujajo k ustanovitvi programov usposabljanja, vključno z dostopnostjo do spletnih strani, dostopnostjo do prevladujočih orodij in storitev IKT ter splošnega oblikovanja. Komisija bo spodbujala sinergijo s tekočimi projekti EU, da bi olajšala ustanovitev programa „oblikovanje za vse“ na magistrski ravni, pri čemer se bo opirala na zaveze industrijskih partnerjev in organizacij uporabnikov.

3.4. Priprava na prihodnost

IKT za staranje je šele na začetku razvoja: znanost in tehnologija se razvijata hitro ter veliko obetata na področju rešitev, ki so uporabniku prijaznejše, inteligentnejše in stroškovno učinkovitejše. Vodilni položaj pri inovacijah je lahko ključni dejavnik za uspeh evropske industrije.

Za pospeševanje in ohranjanje pridobivanja koristi od inovacij so potrebni skupni raziskovalni programi, združevanje redkih virov in razvoj skupnih platform. Komisija je že pospešila raziskave na področju IKT za staranje pri izzivih e-zdravja in e-vključitve na podlagi Sedmega okvirnega programa na področju tehnologij informacijske družbe z večjim poudarkom na vključevanju uporabnikov in splošne uporabe starosti prijaznega IKT. Raziskave in razvoj v EU se bodo povezali z drugimi projekti, kar bo prispevalo k skupnemu okviru za interoperabilnost na področju rešitev IKT in storitev za staranje.

Komisija v skladu s **členom 169** Pogodbe predlaga, da Parlament in Svet podpreta **ново raziskovalno pobudo** „Prijetno staranje v informacijski družbi“, katere cilj je uskladitev raziskovalnih programov držav članic na področju IKT za staranje (pripravljeno v skladu z ukrepom o podpori iz okolja pri samostojnem življenju). Ta pobuda bo spodbudila tržno usmerjene raziskave o aplikacijah za samostojno življenje. Dolgoročnejšo raziskavo, opravljeno na podlagi Sedmega okvirnega programa, bo povezala z obsežnimi inovacijskimi projekti v skladu s programom za konkurenčnost in inovativnost. Komisija prav tako spodbuja evropske tehnološke platforme, da v svojih strateških raziskovalnih programih zlasti obravnavajo IKT in staranje.

4. SKLEP

Akcijski načrt za prijetno staranje v informacijski družbi določa prednostne naloge in ukrepe, pri katerih lahko IKT prispeva k obravnavanju izzivov in priložnosti staranja evropskega prebivalstva. Načrt obravnava glavne ovire v smislu pripravljenosti trga, primernosti in cenovne sprejemljivosti izdelkov in storitev ter trajnost opravljanja storitev in poslovnih modelov. Akcijski načrt temelji na okrepljenem sodelovanju vseh zainteresiranih strani, njegov cilj pa je izkoristiti obetajoče možnosti IKT in staranja v Evropi ter zunaj nje.

Komisija poziva vse zainteresirane strani v civilni družbi, organe oblasti in podjetja, da s partnerstvi uresničijo cilje za prijetno staranje v informacijski družbi. Države članice se pozivajo k dejavnemu podpiranju in izvajanju ukrepov. Evropski parlament se poziva, da podpre krepitev pravic in priložnosti starejših v informacijski družbi v skladu z zakonodajnimi okviri in programi EU ter tako omogoči popolno udeležbo v evropskem gospodarstvu in družbi za vse.